

Mira

Jalta

Gisteren woonde ik ongewild een ontmoeting Nederland-Amerika-Oost-Europa bij. In een bakkerij, waar mijn man en ik, natgeregend, wat wilden drinken.

De setting: bij de toonbank drie Amerikanen, droog en heel Amerikaans. Ik erachter. De eigenares doet haar best om haar gebrekkige Engels een Amerikaans jasje te geven. Koekjes en thee voor de Amerikaanse jongedame, die niet had misstaan in een film over Manhattan, en twee jongemannen – ik denk toch dat een van hen Europees is. Ook honing bij de kruidenthee. En suiker, just in case. Als de formaliteiten eindelijk zijn beëindigd, kan ik bestellen. Twee thee op het terras? Kan niet. Het is een seconde nadat ze met al haar tanden naar de Amerikanen glimlacht. Het is nu kwart voor en om vijf uur gaat ze dicht. Ontsteltenis. Hoe kan dat nu? Kunnen we dan 'thee to go' nemen en vijf minuten blijven zitten tot ze gaat opruimen? Nnn-nee, dat kan ook niet. Waarom? To go-thee heeft een andere prijs dan terrasthee. Goedkoper natuurlijk. In principe begrijpelijk, in de terrasprijs zitten ook de afschrijving van het kopje en afwaskosten verrekend (water, een druppel Drecht, twaalf seconden arbeidsloon), maar in dit geval niet: de to go-beker hoeft ze immers niet te wassen. Soms begrijp ik onze kleine wereld niet.

'Waarom zij wel?', vraag ik, wijzend naar de Amerikanen op het overdekte terras. Het voelt alsof ik de conferentie van Jalta bijwoon. Ze zoekt naar een antwoord, en hoewel ze het Nederlands net nog beter beheerste dan het Amerikaans, lijkt ze nu echt lang naar woorden te zoeken. Ik heb ook de tijd om langer naar haar te kijken, hoewel de tijd in ons nadeel tikt. Tijd genoeg om thee te drinken, maar het mag niet. Niet op het terras, waar de Amerikanen rustig hun kruidenthee savoueren. Ik zeg nogmaals dat ik het raar vind, vooral omdat ze zo anders tegen de Amerikanen deed. Ze lijkt mijn argument te begrijpen, en als ik het had herhaald – wat ik graag had gedaan, maar mijn man vond dat ik al duidelijk genoeg was – had ze me zelfs gelijk gegeven.

Ik besluit 'to go' te nemen. Twee thee om te drinken in de regen. Ze vraagt niets over honing, suiker of een roerstafje, maar ik ben ook geen Amerikaanse. Ik reken af met mijn pinpas. Het lukt niet. 'Saldo onvoldoende,' zegt de eigenares in lettergrepen, met de triomf die je in je ogen hebt als je na een avond verliezen met Monopoly wint. Mijn man heeft geen portemonnee bij zich en dus lopen we voorbij de Amerikanen en gaan huiswaarts. Onderweg krijg ik een margriet van mijn man, die hij op een veldje plukt. 'Je kunt hem later planten, want ik heb hem met wortel en al uit de grond gehaald.'

Mira Feticu

'Uitbuiting ligt overal op de loer'

Op 23 juni presenteerde de gemeente een actieprogramma voor de aanpak van mensenhandel. Deskundige **Philip Veerman** bestudeerde de plannen en sprak met medewerkers van SHOP (organisatie die de zorgcoördinatie in de regio doet).

OPINIE

Maria Scali en Nicole Harms geven mij een paar (geanonimiseerde) voorbeelden uit de praktijk van de Stichting Hulp en Opvang Mensenhandel (SHOP). Een meisje van veertien jaar dat gedwongen werd in de auto te stappen bij een man die daarna klanten regelde om seks met haar te hebben. Een jongen van zestien jaar die onder zware druk gezet werd om pakjes met drugs rond te brengen. Een vrouw die in de kelder van een restaurant continu loempia's moest rollen en daar ook moest slapen. Een jongen die in de prostitutie zat en voor wie geen plek was in de opvang en die daarom bij een klant ging wonen, maar in ruil daarvoor regelmatig seks moest hebben met die man.

In 2017 is er naast de hulp aan volwassenen de SHOP-jeugd bijgekomen (www.shop-jeugd-denhaag.nl). Die afdeling van SHOP biedt hulp aan minderjarige (ex-)prostituees ('sommige tienerliefdes eindigen in seksuele gevangenschap'). Ook helpt SHOP-jeugd jonge slachtoffers van mensenhandel.

SHOP richt zich nu ook op mensenhandel in de ruimste zin: arbeidsuitbuiting en criminele uitbuiting. SHOP heeft vier zorgcoördinatoren in dienst voor de hele regio Den Haag en Hollands Midden.

Medewerkers van SHOP zitten niet alleen op hun werkplek (Herengracht 20), maar proberen ook in contact te komen met mogelijke slachtoffers, zoals werkers van nagelsalons, naaiateliers of massagesalons. Ook geeft SHOP trainingen, bijvoorbeeld aan ambtenaren van de gemeente, om signalen van mensenhandel te herkennen (een gemeenteloket is vaak de eerste stap van identiteits- of adresfraude).

Alles onderzoeken

Maria Scali van SHOP houdt niet

'Den Haag kent vele kwetsbare mensen, onder meer niet-gedocumenteerden. Die zullen als ze uitgebuit worden niet gauw aangifte doen.'

| Foto: SHOP

van de term 'moderne slavernij', omdat dan gauw gedacht wordt 'dat er niemand in ketens is en het dus wel meevalt'. Maar, zo zegt zij, moderne uitbuiting is 'ernstig en kan plaatsvinden omdat de samenleving wegkijkt. Wat te denken bijvoorbeeld van een sushirestaurant dat voor een paar euro's ook nog thuisbezorgt? Van alles (zeker ook in de seksindustrie) wat in Den Haag supergoedkoop wordt aangeboden, moet

'Er zijn betere registratiemogelijkheden van slachtoffers van mensenhandel nodig'

onderzocht worden of daar geen uitbuiting achter zit, vindt zij. Dat is niet alleen een overheidstaak, iedereen moet zelf nadenken. En zij wijst ook naar de link met armoede; er zijn mensen die alles accepteren voor een bord eten. En dan vertellen dat je wordt uitgebuit, is niet gemakkelijk want er is veel schaamte. Veel slachtoffers van mensenhandel zien zich niet als 'slachtoffer', ze vinden het slechts de enige manier om aan

geld te komen.

Den Haag kent vele kwetsbare mensen, onder meer niet-gedocumenteerden. Die zullen als ze uitgebuit worden niet gauw aangifte doen. Ook in het chique deel van Den Haag zijn er risico's op uitbuiting: in het verleden waren er bij ambassades nogal wat werkers in de huishoudelijke dienstverlening die soms zeer lange dagen maakten en daar ook woonden. Wat iets tot mensenhandel maakt, is de dwang zoals (het dreigen met) fysiek geweld, maar ook misleiding, chantage, fraude of misbruik van de kwetsbare positie.

Integrale aanpak

Het actieprogramma van de gemeente richt zich op de aanpak van mensenhandel in brede zin: seksuele uitbuiting, arbeidsuitbuiting, en criminele uitbuiting. Daarbij wordt zowel naar minderjarige als meerderjarige slachtoffers gekeken. Het gaat over zowel binnenlandse als grensoverschrijdende mensenhandel. Kortom, de gemeente heeft voor een integrale aanpak gekozen. Dat is volgens mij ook de juiste aanpak. Het actieprogramma rust op drie pijlers: mensenhandel voorkomen, mensenhandel bestrijden en slachtoffers van mensenhandel beschermen.

Een van de ambities van de gemeente is meer zicht te krijgen op de aard en omvang van mensenhandel in de stad. Van criminele uitbuiting is in Den Haag bijvoorbeeld nog weinig bekend. Het rapport van de gemeente meldt:

'Het zicht op de aard en omvang van criminele uitbuiting blijft echter beperkt en moet daarom scherper. Maar tegelijkertijd verliezen we vanuit de gemeente het zicht op de prostitutiesector omdat er geen landelijke wetgeving is, op grond waarvan persoonsgegevens van sekswerkers verwerkt kunnen worden.'

Wat nodig is, vind ik, zijn überhaupt betere registratiemogelijkheden van slachtoffers van mensenhandel. Bijvoorbeeld door een wettelijke plicht (of wettelijke grondslag) voor zorg- en hulpverleningsinstaties, jeugdzorg en advocaten. Een dergelijke grondslag is er al voor opsporingsinstanties (politie, marechaussee en de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid). Pas dan kan Comensha, het Landelijke Coördinatiecentrum tegen Mensenhandel, voor de beleidsmakers inzicht krijgen in aard en omvang van mensenhandel. Immers, die stopt niet bij de gemeentegrens.

Goede eerste stap

De nota is een goede eerste stap. Wat mij aanspreekt in de nota is dat de gemeente wijst op het belang van een samenhangend hulp- en ondersteuningsaanbod. Daar moeten enorme bergen werk verzet worden, want bijvoorbeeld voor behandeling van trauma's is er veel te weinig hulp beschikbaar in Den Haag. De beoogde verbeteringen gaan er ook van uit dat kennis bij de politie en de marechaussee niet wegloopt, zoals niet lang geleden gebeurde door de reorganisatie. Bij politie instanties zijn veel specialisten in mensenhandel op een andere functie terechtgekomen en die kennis is dus weg.

Dr. Philip Veerman is gz-psycholoog en deskundige op het gebied van rechten van het kind in Den Haag

ADVERTENTIE

ADVERTENTIE

UW MENING

Misdaad tegen de menselijkheid

In zijn column van 18 juni kaartte Casper Postmaa terecht de hypocrisie van het Nederlandse elftal aan: wel knielen voor het geld van Qatar, terwijl daar nu al zo'n 1700 slaven zijn gestorven bij de bouw van de WK-voetbalstadions.

Het Internationaal Strafhof in onze stad, waar hij naar verwijst, zou voor een nóg grotere misdaad moeten worden gebruikt – de 'misdaaden tegen de menselijkheid' tegen Oeigoeren en Falun Gong, zoals het China Tribunal in Londen oordeelde in juni 2019. Dit tribunaal keek alleen naar de orgaanogst bij beide groepen. Zeker 1 miljoen vermoord, volgens dat China Tribunal, geleid door Sir Geoffrey Nice, die in Den Haag bij het Joegoslavië-tribunaal aanklager was van Slobodan Milosevic.

Oeigoeren (en Falun Gong) werken als slaven, zo blijkt uit het rapport 'Uyghurs For Sale' van ASPI – totdat hun organen 'geplukt' worden. 83 van onze bekendste merken, zoals H&M, Nike en Volkswagen, delen de 'winst' met de communisten. Een van de wrangste producten: medische mondkapjes...

Nederlandse sporters, met name ook de voetballers, spelen vanaf 2008 in China, alsof daar geen crematoria staan. En straks in 2022 bij de Winterspelen mag de opvolger van Haagse Bartje Veldkamp zijn slag slaan.

Op Keti Koti (1 juli) herdenkt men het zogenaamde slavernijverleden – maar in China is de slavernij springlevend. Clarence Seedorf en Stanley Menzo, nazaten van slaven, train(d)en daar. O ja, en er schijnt ook nog een Haagse club te zijn met zéér intensieve banden met China.

Wilbert Stuifbergen,

China-columnist Radio NPO1.

Den Haag Centraal verwelkomt ingezonden brieven van maximaal 200 woorden. De redactie behoudt zich het recht voor deze te redigeren. Vermeld altijd uw adres (en liefst ook uw telefoonnummer), ook wanneer u e-mailt.